

## Programma voorjaarssymposium

- 14.15 uur Inloop Voorjaarssymposium
- 14.30 uur Opening Voorjaarssymposium door Arzu Yandere
- 14.30 uur De Wet VBAR in het onderwijs
- 15.30 uur Pauze met koffie/ thee
- 15.45 uur Hoorrecht leerlingen, oudersteunpunten en beleid inclusief onderwijs
- 16.45 uur Gezamenlijke afsluiting
- 17.00 uur Borrel

# Hoorrecht leerlingen, ondersteunpunten en beleid inclusief onderwijs

Dik Berkhout  
Advocaat Onderwijsrecht

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 (I)

“Het is verontrustend dat tien jaar na de invoering van passend onderwijs de kwaliteit van de extra ondersteuning op veel scholen onvoldoende is.”

Lisa Westerveld, GroenLinks-PvdA, Handelingen II 2023/24, nr. 67, item 11, p. 3.

Belangrijkste wijzigingen:

- Hoorrecht over het ontwikkelingsperspectief (per 1 augustus 2025)
- Ondersteuningsaanbod in de schoolgids (per 1 augustus 2025)
- Verplichte ouder- en jeugdsteunpunten uitsluitend in belang van leerlingen (per 1 januari 2025)

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: Handelingen nr. 67 item 11 (II)

Waarom heeft de minister van OCW de positie van ouders en leerlingen willen versterken?

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 (III)

### Kanttekeningen bij wetsvoorstel

- Leerkrachten: verhoogde werkdruk
- Samenwerkingsverbanden: werkdruk (informereren en ondersteunen)
- IB'ers: extra administratieve lasten
- Directeur: druk op onderwijskwaliteit
- Zorgt voor een signaal van wantrouwen richting scholen
- Ouder- en jeugdsteenpunten zijn niet onafhankelijk
- Risico op misbruik schoolgids als afwijzingsgrond voor maatwerk: Het moet worden voorkomen dat scholen leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte met een enkele verwijzing naar de schoolgids afwijzen.

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 (III)

Huidige wetsvoorstel: alleen hoorrecht over het ontwikkelingsperspectief

- In het primair onderwijs zou slechts één op de 200 leerlingen, en in het voortgezet onderwijs zou één op de 50 leerlingen, onder het hoorrecht vallen

Uitbreiding hoorrecht (Kamerstukken II, 2023/24, 36 443, nr. 7 en 8)

- Met dit amendement wordt beoogd dat leerlingen hoorrecht krijgen niet alleen bij het opstellen van een OPP, maar voor alle beslissingen over de ondersteuning van een leerling.
- Alleen amendement 36 443 nr 7 is aangenomen.  
Voor: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD, DENK, Volt, D66, NSC, VVD en JA21
- Bron: stemmingsoverzicht Tweede Kamer, 23 april 2024

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 Hoorrecht (I)

Hoorrecht is reeds verankerd in verdragen

➤ Art. 12 lid 1 IVRK

“De Staten die partij zijn, verzekeren het kind dat in staat is zijn of haar eigen mening te vormen, het recht die mening vrijelijk te uiten in alle aangelegenheden die het kind betreffen, waarbij aan de mening van het kind passend belang wordt gehecht in overeenstemming met zijn of haar leeftijd en rijpheid.”

Toelichting: Artikel 12 IVRK stelt dus dat een kind dat in staat is om een mening te vormen, het recht heeft om deze mening te uiten.

➤ Art. 7 lid 3 IVRPH

“De Staten die Partij zijn waarborgen dat kinderen met een handicap het recht hebben vrijelijk blijk te geven van hun opvattingen over alle aangelegenheden die hen betreffen, waarbij op voet van gelijkheid met andere kinderen en in overeenstemming met hun leeftijd en ontwikkeling naar behoren rekening wordt gehouden met hun opvattingen en waarbij zij bij hun handicap en leeftijd passende ondersteuning krijgen om dat recht te realiseren.”

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 Hoorrecht (II)

Hoorrecht over het ontwikkelingsperspectief per 1 augustus 2025 (Stb 2024, 268). Waarom is deze verandering nodig?

- Onvoldoende betrokkenheid van leerlingen bij de besluitvorming
- Voorkomt vrijblijvendheid of willekeur
- Betere aansluiting ondersteuning en behoeften: Het ontwikkelingsperspectief gaat immers over de ondersteuning van de leerling en het onderwijsprogramma dat specifiek voor de leerling wordt vastgesteld. De mening van de leerling is bij het vaststellen hiervan van groot belang.
- Wetenschappelijk onderzoek: kinderen zullen zich meer gewaardeerd voelen, hun zelfvertrouwen zal groeien en hun autonomie zal toenemen (Schuman, 'Hoorrecht voor leerlingen. Van luisteren naar meedoen', Utrecht: WOSO 2021)

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 Hoorrecht (II)

“Door wettelijk te verankeren dat leerlingen ongeacht leeftijd, rijpheid en communicatieve vaardigheden hoorrecht krijgen over het ontwikkelingsperspectief, wordt het horen van deze leerlingen over onder meer de extra ondersteuning die zij nodig hebben, standaardpraktijk.”

Kamerstukken II, 2023/24, 36 443, nr. 3, p. 4

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 Hoorrecht (II)

Hoe verhoudt het hoorrecht zich tot de rechten van de ouders?

- Het hoorrecht van de leerling over het OPP bestaat naast de rechten van ouders
- In het geval van een meningsverschil tussen de ouders en de leerling dient het bevoegd gezag het grootste gewicht toe te kennen aan de mening van de ouders in de besluitvorming. Kamerstukken II, 2023/24, 36 443, nr. 3
- Het hoorrecht van leerlingen tegenover het bevoegd gezag vervangt niet het gesprek dat ouders met hun kind hebben over het onderwijs en de ondersteuning die hun kind ontvangt op de school.
- Ook van de ouders kan worden verwacht dat zij in gesprek gaan met hun kind en de rechten van hun kind op grond van de wet uitoefenen.

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 3 Hoorrecht (IV)

### Hoorrecht en het ontwikkelingsperspectief

- Passend bij leeftijd, rijpheid en mogelijkheden
- Doel van het gesprek: De bedoeling van het gesprek is om de ontwikkeling van de leerling in het algemeen te bespreken en op basis daarvan samen tot de nodige ondersteuning te komen

### Aandachtspunten hoorrecht en ontwikkelingsperspectief

- Communicatie verschilt per kind
- Alle leerlingen hebben hoorrecht over hun OPP
- Communicatie op basis van vrijwilligheid
- Inbreng leerling vastleggen

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443, nr. 2 Persoonsgegevens

Het bevoegd gezag van de school mag persoonsgegevens (inclusief gezondheidsgegevens) verwerken om de mening van de leerling over het ontwikkelingsperspectief vast te leggen.

### Aandachtspunten

- De persoonsgegevens zullen door de leerling zelf worden verstrekt. Dit is wel afhankelijk van de leeftijd (16 jaar UAVG)
- De leerling is vrij om zijn mening te geven en kan naar eigen inzicht bepalen wat hij of zij vertelt.
- De leerling heeft dus de volledige controle over wat de leerling zegt tegen het bevoegd gezag en wat wordt opgenomen in gespreksverslagen.

Bron: Kamerstukken II, 2023/24, 36 443, nr. 2, p. 20

Scholen zijn op grond van artikel 30, lid 2a, Uitvoeringswet AVG uitgezonderd van het verbod om bijzondere persoonsgegevens te verwerken.

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443 nr. 3 Ouder- en jeugdsteunpunten

- Verplichte ouder- en jeugdsteunpunten per 1 januari 2025: informeren, ondersteunen en signaleren
- Waarom zijn deze veranderingen nodig?
  - Inconsistentie in informatievoorziening
  - Ouders ervaren het onderwijssysteem als ondoorzichtig en bureaucratisch
  - Ouders zijn vaak niet op de hoogte van hun rechten
  - Escalatie en thuiszittersproblematiek voorkomen
  - Onbegrip en miscommunicatie voorkomen
- Aandachtspunten steunpunten: steunpunt neemt geen taken over van scholen
- Criteria verwerken persoonsgegevens: steunpunt moet bij elke mogelijke verwerking van persoonsgegevens beoordelen of de gegevensverwerking, gezien het doel waarvoor de voorgenomen verwerking plaatsvindt, zorgvuldig, noodzakelijk en proportioneel is.

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443 nr. 3 Ondersteuningsaanbod

Wat zal er per 1 augustus 2025 veranderen?

- Ondersteuningsaanbod in schoolgids

Waarom was die verandering nodig?

- Moeilijk vindbaar
- Niet actueel
- Administratieve last “*papieren tijger*”
- Alles op een plek
- Meer zeggenschap leerkrachten (Bron: Kamerstukken II, 2023/24, 36 443, nr. 3)

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: 36 443 nr. 3 Ondersteuningsaanbod en het medezeggenschap

‘Schoolondersteuningsprofiel’ -> ‘ondersteuningsaanbod van de school’

Instemmingsrecht schoolgids ziet niet op dit ondersteuningsaanbod

### Aandachtspunten

- De wet wijzigt ook de Wet medezeggenschap op scholen (Wms). Maar de rechten van de MR en de leerling- en oudergeleding van de MR veranderen niet.
- De volledige MR houdt adviesrecht op het extra ondersteuningsaanbod van de school.
- De volledige medezeggenschapsraad heeft in de huidige situatie adviesrecht op het schoolondersteuningsprofiel, waarin de extra ondersteuningsvoorzieningen staan beschreven.
- De (leerling- en) oudergeleding van de medezeggenschapsraad heeft instemmingsrecht op de schoolgids.

## Wet versterking positie ouders en leerlingen: Stellingen en discussiepunten (I)

Leerlingen moeten niet alleen gehoord worden, maar hun inbreng moet ook aantoonbaar invloed hebben op de beslissingen rondom hun onderwijs.

Handelen 'uitsluitend in het belang van de leerling' is onwerkbaar.